

Den ensomme forsker, der sidder alene i elfenbenstårnet, hører fortiden til. I dag skal forskerens viden ud i verden til dem, den berører. **I en ny serie bringer Asterisk læseren tættere på forskeren.**

HVAD OPTAGER FORSKEREN LIGE NU?

Professor m.s.o. (med særlige opgaver)
NING DE CONINCK-SMITH åbner her døren til sit
forskningsunivers og fortæller om tre projekter,
der optager hende for tiden.

Fortalt til MATHILDE WEIRSØE

DANMARKS FØRSTE SKOLEHISTORIE

Lige nu bruger jeg det meste af min tid på et omfattende skolehistorisk projekt, som jeg er medredaktør og medforfatter på. Vi har fået en stor bevilling fra Carlsbergfondet til at udføre det. Vi er 11 forskere – fra DPU, Aarhus Universitet, Rigsarkivet og RUC. Det er helt vildt interessant. Og vi har et rigtig fint samarbejde i gang. Men vi har travlt, for der er tale om fem bind, der dækker dansk skolehistorie fra ca. 1500 til 2014, og vi skal være klar med udgivelsen i 2014. Det er 200 året for det, man ofte omtaler, som den danske skoles grundlov, nemlig anordningerne fra 1814.

Der kommer mange spændende og overraskende ting frem, når vi graver i de skolehi-

storiske arkiver. Og meget af især det nyeste stof er om ikke sprængfarligt, så i hvert fald politisk interessant. Men som historikere går vi ikke ind og vurderer skolen og pædagogikken gennem tiden, og om det er godt eller skidt. Vi forsøger at forstå, hvorfor man tænkte, som man gjorde, og hvilke følger det så fik. Men vi vil uden tvivl blive beskyldt for at være politiske – for skrappe, for vage eller hvad det nu kan være - og det kan være både rød og blå blok, der kommer med kritikken. Derfor er det vigtigt, at vi er meget klare i vores fremstillinger og ærlige omkring de valg, vi har foretaget. Historisk forskning handler efter min mening mere om fravalg end tilvalg. Forskning er forenkling, selvom vi tilstræber at være opmærksomme på kompleksitet og sammensathed.

Jeg er medforfatter på det sidste bind, nemlig det som strækker sig fra 1970 og frem til i dag. Her er det let at tage parti for eller imod skolen og synge med på en melodi om, at

børn ikke lærer noget, at skolen ikke har fundet sine egne ben i globaliseringens, videns- og konkurrencesamfundets tidsalder osv. I den situation må man som historiker forsøge at fryse udviklingen og finde greb og vinkler, der kan gøre os klogere på, hvad der er sket og hvorfor, frem for at dømme. Vi foretrækker lige nu at tale om skolerystelser, frem for nedbrud, og vi interesser os derfor for skolens forunderlige evne til at (gen)opfinde sig selv.

NY BOG OM ARKITEKTUR TIL BØRN

Jeg har, siden jeg i 1984 startede på DPU – dengang Lærerhøjskolen – beskæftiget mig med arkitektur til børn. I mange år var det skolebyggeriet, men på det seneste har jeg udvidet perspektivet til at omfatte alle rumtyper, som daginstitutioner, børnehospitaler, feriekolonier, legepladser og børneværelser. Der ligger så mange fortællinger her om skiftende tiders syn på den gode barndom, og dem har jeg gravet frem til en ny bog, der er på trapperne. Den hedder 'Barndom og arkitektur – rum til danske børn gennem 300 år'. Jeg tror, jeg er den eneste i verden, der har sat sig for at samtænke de mange forskellige rumtyper i stedet for at behandle dem hver for sig. Jeg har f.eks. et helt kapitel om oplevelseskulturens huse til børn, og det er alt fra skolebyggeri til megaakvarier og kæmperutsjebaner. Det kan godt provokere nogle, tror jeg, når jeg omtaler de nye SKUB-skoler som hoppeborge, men pointen er at vise, hvordan oplevelses- og bevægelseskulturen også præger skolebyggeriet.

Jeg tror, og håber selvfølgelig, at man vil få øje på den plads og betydning, hverdagsarkitekturen har i vores ungers liv og skænke det en tanke, når børnene afleveres om morgenen, eller når institutionen eller skolen skal bygges om. Jeg vil også gerne slå ind i debatten om fremtidens kulturarv, som jeg synes, er alt for fikseret på de kendte arkitekter og har en tilbøjelighed til at overse det byggeri, som betyder noget for langt de fleste af os i hverdagen – og ikke mindst for børn.

Desværre døde min fotograf Jens Bygholm, som jeg har arbejdet tæt sammen med på det her projekt, sidste sensommer. Heldigvis har vi, Morten Vest, som layouter bogen, og jeg, haft adgang til hans optagelser, og vi har bestrebt os på at få tekst og fotos til at tale bedst muligt sammen. Det er nogle helt fantastiske

Damernes Roklub i Gentofte er verdens ældste aktive roklub. Ning de Coninck-Smith er i gang med at undersøge, hvordan kvindelige roeres klædedragter har udviklet sig fra 1885, hvor de første kvinder kom på havet iført lange kjoler.

Udstilling om Damernes Roklub, Gentofte Hovedbibliotek. Udstillingen kan ses frem til september 2011

billeder, taget med stor respekt for byggeriets betydning i hverdagen. Jens har en stor del af æren for bogen, så jeg håber, han sidder oppe på en sky et sted og kan se, hvor smuk den er blevet. Jeg er meget spændt på modtagelsen, men det bliver super flot, det kan jeg godt love.

DAMERONING & KVINDE-RETTIGHEDER

Forleden så jeg på DR's hjemmeside, at sportschefer er begyndt at opfordre kvindelige badmintonspillere og tennisspillere til at iklæde sig lårkorte nederdele, fordi det sælger flere billetter og skaffer bedre sponsorater. Og det fik mig op af stolen. Jeg tænkte, at jeg burde byde ind i debatten med min viden om dameroning og klædedragter gennem tiden. Jeg er nemlig i gang med et mindre hobbyprojekt, hvor jeg bl.a. ser på, hvordan kvindelige roeres klædedragter har udviklet sig fra 1885, hvor de første kvinder kom på havet, og frem til 1920'erne, hvor de smed de lange kjoler og begyndte at ro i shorts.

Jeg er selv roer, så det er selvfølgelig også derfor min passion for projektet udspringer. Men det er en hamrende interessant forskningsproces. Jeg elsker simpelthen den detektiviske del af arbejdet. I går aftes fandt jeg tegningerne til Damernes Roklubs første klubhus fra 1918. Det lyder af ingenting, men mig fortæller det en vigtig historie om kvinder, som blot tre år efter, at stemmeretten var vundet, magtede at tale deres egen sag over for Gentofte kommune, som overlod dem både grund, penge og arkitekt til at få huset opført, hvis de selv rejste tre fjerdedele af byggesummen.

Senere i dag skal jeg iført støvmaske og handsker ud og rode videre i Dansk forening for Rosports arkiv. Her ligger indberetninger fra 1880'erne og frem, hvor man kan se, hvordan dameroningen gradvist bredte sig – og hvordan klubberne så på kvinderne.

Til at starte med roede de kvindelige roere i lange kjoler, og det var selvfølgelig et problem rent udfoldelsesmæssigt, men det var også et problem med de mange klæder, fordi kvinder dengang ikke måtte svede. Derfor vedtog man en regel om, at kvinderne kun måtte tage 20 tag i minuttet, mens der ikke var grænser for mænd.

I slutningen af 1800-tallet udviklede man reformdragten – dvs. kjoler uden korset. Og

et af de steder, man testede dem, var i roning. Derefter tog det fart, og der blev indført nederdele og sømandsbluser, og i 20'erne fik de unge piger sågar lov til at ro i shorts og uden strømper. Det var helt vildt for den tid.

Set i et historisk perspektiv skal vi altså ikke mange år tilbage, før kvinderne var meget begrænsede i, hvad de måtte og kunne. Og det er den fortælling, jeg går ind i med det her projekt. Det gør mig klogere på, hvordan kvindeligheden har flyttet sig gennem årene. Og så viser det, hvordan kvinder altid har skullet kæmpe mere end mænd for at nå langt – om det så er roning eller inden for mit eget felt, hvor kvindelige forskere stadig skal kæmpe hårdt for et professorat. ■

NING DE CONINCK-SMITH

Professor m.s.o. (med særlige opgaver) ved DPU, Aarhus Universitet. Hun er historiker med speciale i barndommens og skolens historie. Hun er, sammen med Charlotte Appel, forskningsleder på det omfattende projekt 'Dansk skolehistorie. Hverdag, vilkår og visioner gennem 500 år'. Sammen med overbibliotekar Jens Bennedsen er hun daglig forvalter af Dansk skolemuseums samlinger